

Het college van OPTA
t.a.v. mw. M. van Druten
Postbus 90420
2509 LK DEN HAAG

AANTEKENEN

Datum 17 juni 2005
Onderwerp bedenkingen tegen het ontwerpbesluit marktanalyse omroep
Van J. Mensinga
Doorkiesnr. 050-8534120
E-mail jan.mensinga@essent.nl

Uw ref OPTA/EGM/2005/201462

OPENBARE VERSIE

Geacht College,

1. Met uw brief van 19 mei 2005, kenmerk OPTA/EGM/2005/201462, heeft u Essent Kabelcom (hierna te noemen Essent) het ontwerpbesluit “De markten voor doorgifte en ontvangst van omroepsignalen voor het verzorgingsgebied van Essent Kabelcom” toegezonden.
2. In het betreffende ontwerpbesluit is de dominantieanalyse en de op te leggen verplichtingen bepaald in het specifieke verzorgingsgebied van Essent. Uw analyse in het ontwerpbesluit, en de daarin bepaalde verplichtingen, is voor Essent aanleiding om haar bedenkingen tegen het voorgenomen besluit schriftelijk bij uw college in te dienen.
3. In hoofdstuk 1 zal Essent aandacht besteden aan een aantal algemene bedenkingen die zij heeft tegen het voorgenomen besluit en die voor de beoordeling van het gehele besluit van belang zijn. In de daarop volgende hoofdstukken zal Essent meer specifiek ingaan op de overwegingen van OPTA ten aanzien van de retailmarkten en wholesalemarkten en de daaruit voor Essent voortvloeiende verplichtingen. Ten slotte zal Essent afsluiten met een korte samenvatting van haar bedenkingen.
4. Deze brief bevat een aantal vertrouwelijke gegevens. Deze zijn vetgedrukt en tussen vierkante haken weergegeven. De bijlage is geheel vertrouwelijk. Essent verzoekt u deze gegevens niet ter inzage aan derden te geven en zal u in verband met de terinzagelegging een exemplaar van deze zienswijze verstrekken waaruit deze gegevens zijn verwijderd.

I. Algemeen

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 2

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

5. Het ontwerpbesluit bevat een aantal fundamentele gebreken. Zo is de wettelijk vereiste, prospectieve en op concrete omstandigheden gebaseerde analyse achterwege gebleven en is onvoldoende onderbouwd waarom ten aanzien van Essent aannemelijk is dat zich problemen voordoen die *ex ante* toezicht rechtvaardigen.

I.1 Geen prospectieve, op feiten gebaseerde analyse

6. OPTA stelt dat de marktanalyse in het onderhavige ontwerpbesluit een algehele, toekomstgerichte analyse van de economische kenmerken van een bepaalde relevante markt dient te omvatten, waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke feiten van het individuele geval.¹
7. Dit is ook het uitgangspunt van het in de nieuwe Telecommunicatiewet (Tw) geïmplementeerde nieuw regelgevend kader voor de elektronische communicatiesector. De wetgever benadrukt dat onder het nieuwe kader het opleggen van verplichtingen voor aanbieders met aanmerkelijke marktmacht niet langer een automatisme is, maar gebaseerd moet zijn op een analyse van de concrete marktomstandigheden.²
8. Tegen deze achtergrond valt te meer op dat de analyse in het ontwerpbesluit niet in overeenstemming is met dit uitgangspunt. Het ontwerpbesluit bevat geen toekomstgerichte analyse en houdt geen rekening met de specifieke feiten en concrete omstandigheden zoals die van toepassing zijn op Essent.
9. De analyse is onvoldoende toekomstgericht. Essent wijst in dat verband onder meer op het feit dat OPTA bij haar motivering op meerdere onderdelen teruggrijpt naar ontwikkelingen die zich in de periode tot 2003 afspeelden. OPTA verwijst bijvoorbeeld naar onderzoeken en rapporten uit 2003. Als het gaat om recente ontwikkelingen welke met name in 2005 zichtbaar worden bagatelliseert OPTA deze ontwikkelingen dan wel negeert deze volkomen. Een heldere en objectieve analyse van de ontwikkelingen in de periode 2005 – 2009 blijft vervolgens geheel achterwege.
10. De marktanalyse houdt voorts geen of onvoldoende rekening de ontwikkelingen die zich in de jaren 2004 en 2005, in het bijzonder op het gebied van IP-tv hebben voorgedaan. Essent wijst daarbij op belangrijke ontwikkelingen in Nederland zoals deze momenteel onder meer worden geïnitieerd door KPN, Versatel en Scarlet. Ook de effecten van de initiatieven op het gebied van de aanleg van alternatieve glasvezelinfrastructuren in met name de grote steden komen in

¹ Zie hiervoor de overweging van OPTA onder randnummer 80 op pagina 23 van het ontwerpbesluit.

² Memorie van Toelichting Tw (TK 2002-2003, 28 851, nr 3, p. 21).

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 3

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

de analyse van OPTA onvoldoende in beeld. Ten slotte gaat OPTA voorbij aan belangrijke ontwikkelingen in het buitenland zoals bijvoorbeeld in Frankrijk, Engeland en België.

11. Daarnaast houdt OPTA niet of onvoldoende rekening met de specifieke feiten die relevant zijn voor Essent en concrete omstandigheden waarin Essent opereert. Hieronder zal dit nader worden uitgewerkt.
12. OPTA had bij de motivering in haar ontwerpbesluit nadrukkelijk uit moeten gaan van de specifieke omstandigheden en feiten die van toepassing zijn op Essent maar heeft dit in de meeste gevallen nagelaten. Ook op dit aspect komen wij hieronder nog uitgebreid terug.

I.2 Ondeugdelijke onderbouwing conclusies ten aanzien van marktgedrag Essent

13. In het verlengde van het voorgaande, moet worden vastgesteld dat OPTA in het ontwerpbesluit haar conclusies ten aanzien van positie en mogelijk marktgedrag van Essent onvoldoende motiveert.
14. De wetgever heeft benadrukt dat de prospectieve analyse die OPTA dient uit te voeren, vergelijkbaar is met de analyse die de NMa in het kader van het concentratietoezicht moet uitvoeren. Deze vergelijkbaarheid volgt uit het gegeven dat, evenmin als de NMa bij het concentratietoezicht, OPTA het opleggen van verplichtingen moet baseren op de *feitelijke constatering* van problemen die de (ontwikkeling van) concurrentie ernstig schaden. Ook wanneer OPTA aannemelijk acht dat zich deze problemen kunnen voordoen, kunnen verplichtingen worden opgelegd.³
15. Daarmee ligt de lat nog niet zo laag als OPTA hem in het ontwerpbesluit legt. OPTA volstaat met een opsomming van de verschillende theoretisch denkbare mededingingsproblemen (excessieve tarieven, toegangswijering, vertragingstactieken, etc.), waartoe Essent “in staat” zou zijn en waartoe zij “prikkel” zou hebben. Waaruit die “prikkel” bestaan wordt ofwel in het geheel niet nader toegelicht, ofwel toegelicht aan de hand van onjuiste gevolgtrekkingen over de marktafbakening en de positie van programma aanbieders.
16. Essent wijst OPTA evenwel op de recente uitspraak van de Rechtbank Rotterdam, waarbij een concentratiebesluit van de NMa (inzake de overname van Reliant door Nuon) werd vernietigd omdat de NMa niet met de vereiste hoge mate van waarschijnlijkheid had vastgesteld dat zich mededingingsproblemen zouden voordoen ten gevolge van de concentratie. Deze vaststelling is van belang, gelet op de parallelle die de wetgever heeft gesignaleerd tussen het concentratietoezicht en het ex ante markttoezicht van OPTA. De

³ TK 2002-2003, 28 851, nr. 3, p. 22.

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 4

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

enkele mogelijkheid van het strategisch gedrag waarvoor de NMa vreesde en het enkele gegeven dat dit gedrag de betrokken ondernemingen voordelen zou kunnen brengen, was door de NMa onvoldoende onderbouwd en uit onderzoek bleek niet dat zulk gedrag in het verleden had plaatsgevonden.⁴

17. Evenmin als de NMa in het besluit inzake Nuon/Reliant, maakt de OPTA aannemelijk dat zich ernstige problemen zullen voordoen die ex ante ingrijpen rechtvaardigen. Evenmin als de NMa toont OPTA aan dat Essent in het verleden dergelijke problemen heeft veroorzaakt. Opvallend is dat OPTA op verschillende plaatsen in het besluit verwijst naar de geschillenhistorie⁵. OPTA stelt daarbij vast dat in de periode 1997 – 2005 geen geschillen bij haar aanhangig zijn gemaakt waarbij Essent was betrokken. Uit het ontwerpbesluit blijkt vervolgens echter dat OPTA in een aantal van haar overwegingen ten aanzien van Essent geschillen betreft waarbij andere kabelexploitanten waren betrokken. Ook gaat OPTA er ten onrechte zonder nadere toelichting vanuit dat uitspraken van haar in geschillen die zich hebben voorgedaan bij andere kabelexploitanten “waarschijnlijk” voor Essent mogelijk disciplinerende werking hebben gehad. OPTA motiveert op geen enkele wijze waarom zij tot deze conclusie komt.
18. Essent stelt vast dat OPTA op verschillende onderdelen van het ontwerpbesluit de positie van de programma-aanbieders ten opzichte van de kabelexploitanten onderschat en miskent. Voorts blijkt uit het ontwerpbesluit dat OPTA de verschillende rollen en posities van deze aanbieders niet goed onderscheidt. Essent zal daarom in het vervolg van deze brief nader ingaan op haar visie inzake de rol en positie van programma-aanbieders in relatie tot de kabelexploitant in het algemeen en Essent in het bijzonder.

1.3 Ondeugdelijke marktafbakening

19. Essent brengt in dit algemene hoofdstuk een tweetal meer algemene gebreken in de marktafbakening onder de aandacht van OPTA.
20. In de eerste plaats valt op dat OPTA bij de marktafbakening afwijkt van de beschikkingenpraktijk van de NMa en de Europese Commissie, en het advies van de NMa van 11 mei 2005.⁶ Waar NMa en Commissie op basis van uitvoerig marktonderzoek uitgaan van het onderscheid tussen vrij toegankelijke televisie en betaaltelevisie, hanteert OPTA een onderscheid tussen analoge en digitale doorgifte. Dit vertaalt OPTA vervolgens naar een

⁴ Rechtbank Rotterdam, 31 mei 2005, NUON-Essent vs. d-g NMa.

⁵ Zie onder meer de overwegingen onder de randnummers 310 op pagina 74 en 328 en 332 op pagina 79 van het ontwerpbesluit

⁶ Commissiebeschikking d.d. 2 april 2003, zaak M.2876, Newscorp/Telepiu; besluit d-g NMa d.d. 28 februari 2005, zaak 4490/UPC-Canal+.

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 5

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

afzonderlijke retailmarkt voor doorgifte van *analoge* signalen. De enige motivering voor deze afwijkende analyse is gelegen in de beweerde overstapdrempels vanwege de kosten voor de aanschaf van een decoder. Waarom die kosten prohibitief zouden zijn voor overstap legt OPTA niet uit, terwijl dit essentieel is, gezien de scherpe daling in prijzen van decoders en het feit dat deze zelfs in aanzienlijke mate gratis worden aangeboden (Essent gaat hieronder nader op dit aspect in). Eveneens opmerkelijk is de wijze waarop OPTA doorgifte via IP van de retailmarkt uitsluit, zoals Essent hieronder nader toelicht. Onbegrijpelijk is de redenering op grond waarvan doorgifte via Digitenne en KPN TV van de retailmarkt wordt uitgesloten (randnr. 194): “vanuit Digitenne en KPN bezien” behoren radio en televisie via *digitale* ether en *analoge* pakketten via de kabel tot dezelfde markt, terwijl dit “vanuit de kabel” bezien niet het geval zou zijn. Aangezien bij marktafbakening het standpunt van de vrager uitgangspunt is,⁷ is niet begrijpelijk hoe OPTA Digitenne/KPN TV en de kabel tegelijkertijd wél en niet tot één markt kan laten behoren.

21. In de tweede plaats valt op dat OPTA het voornemen om op de wholesalemarkten verplichtingen op te leggen, baseert op een irreële afbakening van deze wholesalemarkten. In afwijking – ook op dit punt – van het advies van de NMa, gaat OPTA uit van één wholesalemarkt, zonder het onderscheid tussen vrij toegankelijke en betaaltelevisie nader te onderzoeken.⁸ Vervolgens versmalt OPTA de analyse (randnr. 318 van het ontwerpbesluit) tot de rol van Essent als infrastructuraanbieder, welke rol OPTA plaatst tegenover de rol die Essent als “pakketaanbieder” zou vervullen.
22. OPTA verschaalt de analyse daarmee tot een hypothetische markt waarop programma-aanbieders kale infrastructuurcapaciteit vragen. Essent benadrukt dat een programma-aanbieder die kale capaciteit zou afnemen, zélf de contacten met de kijker moet onderhouden, een klantenbestand moet opbouwen, abonnee-beheer moet voeren en een voorwaardelijk toegangssysteem moet uitrollen. Thans is geen enkele programma-aanbieder die in Nederland actief is, op deze wijze georganiseerd. Alle programma-aanbieders zijn afhankelijk van advertentie inkomsten en niet van betalingen van eindgebruikers. Tot voor kort was uitsluitend Canal+ als zodanig actief in Nederland. Essent zal hieronder uiteenzetten dat

⁷ Waarmee al duidelijk is dat het standpunt dat OPTA hier hanteert bij marktafbakening strijdig is met het mededingingsrecht.

⁸ OPTA voert hiervoor in randnr. 225 uitsluitend ter rechtvaardiging aan een verwijzing naar art. 8.7 Tw, en stelt dat ook de wetgever blijkens dit artikel het onderscheid maakt tussen een “transmissiemarkt” en een “pakketmarkt”. Dit is een gekunstelde redenering. Uit het enkele gegeven dat de wetgever voor wat betreft analoog (“niet-versleuteld”) doorgegeven programma’s refereert aan (opname in) het standaardpakket, kan niet worden afgeleid dat de beperkte en niet door andere NRA’s gevolgde marktafbakening gerechtvaardigd is. Eerder blijkt uit art. 8.7 het tegendeel, nl. dat transmissiecapaciteit en pakket in beginsel *niet* los van elkaar kunnen worden beschouwd en dat een aanbieder er juist belang bij heeft *niet* zelf een voorwaardelijk toegangssysteem en klantenbestand op te moeten zetten.

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 6

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

Canal+ door Essent nooit een strobreed in de weg is gelegd, en dat Canal+ ondanks de regulering actief heeft kunnen zijn, zodat de positie van Canal+ evenmin aanleiding tot het opleggen van verplichtingen kan zijn. Bij gebreke van vraag naar kale infrastructuurcapaciteit, refereert OPTA (randnr. 319) aan een theoretische programma-aanbieder die analoog wil worden doorgegeven, ook wanneer de kabelexploitant analoge doorgifte staakt. Voor die situatie bestaat evenwel geen noodzaak tot het opleggen van verplichtingen, omdat in die situatie geen verplichting tot toegang bestaat aangezien digitalisering een rechtvaardiging oplevert analoge doorgifte te staken om inefficiënt gebruik van het kabelnet te voorkomen.⁹

23. Het gevolg van deze benadering is dat de analyse onvolledig wordt, doordat voorbij wordt gegaan aan de zeer belangrijke mate van tegenmacht van programma-aanbieders. De omschrijving van de achttiende markt in de Aanbeveling Relevante Markten dwingt niet tot deze onvolledige analyse, integendeel. Andere NRI's hebben geen aanleiding gezien om verplichtingen op te leggen op deze markt, juist vanwege de tegenmacht van programma-aanbieders – zoals nota bene expliciet door de Commissie wordt bevestigd.¹⁰
24. De onvolledigheid van de analyse wordt voorts bevestigd in hoofdstuk 10 van het ontwerpbesluit, waar OPTA de 19^e markt afbakt tegen de achtergrond van wholesaleverplichtingen met betrekking tot kale capaciteit. OPTA concludeert (randnr. 440) dat die wholesaleverplichting het gepercipieerde probleem van gebrek aan keuze tussen – overigens noodzakelijkerwijze identieke – analoge pakketten niet oplost, zodat daarom afbakening (en regulering) van de 19^e markt gerechtvaardigd is. Nog daargelaten dat het, in het licht van de aanstaande digitalisering en beperkte capaciteit van de kabel, weinig aannemelijk lijkt dat een programma-aanbieder geïnteresseerd is in, of in staat¹¹ zou zijn tot het dupliceren van het analoge standaardpakket, raakt OPTA hier de kern van ons bezwaar. Immers, een programma-aanbieder is geïnteresseerd in *toegang* tot het pakket *van Essent*,¹² en Essent is niet in staat naar believen en willekeur programma-aanbieders die toegang te weigeren (zie hierna), met mededingingsproblemen op de retailmarkt tot gevolg. Juist dat gegeven laat OPTA evenwel – ten onrechte – buiten beschouwing.

⁹ Ook de wetgever overwoog bij de invoering van art. 8.7 TW dat een aanbieder van een omroepnetwerk de mogelijkheid moet hebben om een digitaliseringsprogramma uit te voeren, waarbij analoge doorgifte op zeker moment wordt gestaakt, waaraan art. 8.7 niet in de weg staat. TK 2001 – 2002, 28 203, nr. 3, p. 8.

¹⁰ Commentaar op grond van art. 7, lid 3, Richtlijn 2002/21/EG, zaak IE/2004/0042, 2 maart 2004, pag. 3: “*In any event, even if satellite and cable transmission services were delineated as distinct product markets, both of these markets would likely be excluded from market analysis since the second criterion of the three criteria test would not be fulfilled, given, inter alia, the broadcasters' countervailing buying power and the current existence of must-carry obligations (...)*”

¹¹ OPTA stelt zelf vast dat duplicatie van het standaardpakket geen efficiënt gebruik is van de schaarse capaciteit van het omroepnetwerk, randnr. 443.

¹² Vgl. voetnoot 8.

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 7

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

I.4 Geen aanleiding tot afbakening 19^e markt

25. OPTA rechtvaardigt de afbakening van de retailmarkt voor de ontvangst van omroepsignalen in het verzorgingsgebied van Essent aan de hand van de drie cumulatieve criteria met betrekking tot i) markttoegang, ii) ontwikkeling concurrentie en iii) afdoende effect van het algemeen mededingingsrecht. OPTA motiveert niet overtuigend dat aan al deze criteria is voldaan, zodat de "19^e markt" afgebakend moet worden.
26. Voor wat betreft criterium i) geldt dat zich hier de beperkte en ongebruikelijke marktafbakening wreekt: bij technologie-neutrale regelgeving is de relevante vraag of nieuwkomers vergelijkbare diensten kunnen aanbieden. Dat is zonder meer het geval.
27. Ook aan criterium ii) is niet voldaan, zoals Essent hierna uiteenzet. Daarbij valt bovendien op dat OPTA stelt (randnr. 451) dat Essent de tarieven zou kunnen verhogen tot "wellicht" excessief niveau: óf, en zo ja vanaf welk niveau die tarieven excessief zouden worden, komt in het besluit nergens aan de orde. Evenmin maakt OPTA duidelijk waaruit de "prikkel" voor excessieve tarifiering zouden bestaan en waarom het enkele gegeven dat Essent – evenals vrijwel iedere onderneming in Nederland – in de loop van de jaren de tarieven heeft verhoogd, van betekenis zou zijn.
28. De toepassing van het derde criterium door OPTA overtuigt al evenmin. Essent ziet niet in waarom het enkele gegeven dat OPTA *ex ante* toezicht houdt maakt dat het *ex post* mededingingsrecht niet toereikend zou zijn – te meer daar nu juist uitgangspunt van het nieuwe regelgevend kader is dat alleen het algemene mededingingsrecht van toepassing is, tenzij bijzondere omstandigheden *ex ante* toezicht rechtvaardigen. De aard van de Mededingingswet en de grondigheid van het onderzoek op basis daarvan, zijn in elk geval geen bijzondere omstandigheden: was dat anders, dan zou *ex ante* toezicht voor de hele Nederlandse economie aan de orde zijn. Essent hoopt bovendien dat ook OPTA grondig te werk zal gaan, wanneer zij haar voornemen om een kostenmodel op te leggen doorzet. Het is dan wel sterk de vraag of dit zoveel minder tijd zal vergen dan een NMa-onderzoek naar tarifiering; zowel OPTA als NMa kunnen alleen ingrijpen (*ex ante* of *ex post*) bij *excessieve* tarieven, en bij de beoordeling daarvan gaan beiden uit van kostenoriëntatie. Ten slotte geldt dat ook bij de beoordeling vooraf van het *risico* op excessieve tarieven (in tegenstelling tot het onderzoek achteraf naar *feiten* door de NMa), OPTA aannemelijk moet maken dat dit risico aan de orde is. Essent verwijst naar hetgeen zij hiervoor opmerkt over de bewijslast van OPTA, die vergeleken moet worden met die van de NMa in het kader van het concentratietoezicht.

I.5 schending motiveringsplicht en plicht tot zorgvuldige voorbereiding

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 8

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

29. OPTA is niet alleen gebonden aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Tw en de Europese regelgeving, maar evenzeer aan de verplichtingen van Nederlands bestuursrecht. Ingevolge art. 3:46 Awb dient het besluit te berusten op een deugdelijke motivering. Daarvan is geen sprake wanneer een besluit wordt gebaseerd op algemene gegevens, terwijl concrete gegevens een volkomen ander beeld geven, dan wel aanleiding geven tot twijfel over juistheid van de gegevens en analyse waarop OPTA zich baseert.¹³ Alleen een toereikend marktonderzoek, waarbij ten minste de feitelijke verhoudingen en ontwikkelingen op de desbetreffende markt en de positie daarop van de eventueel aan te wijzen marktpartij inzichtelijk worden kan hieraan voldoen.¹⁴ OPTA vermog niet te volstaan met de stellige bewering dat zich problemen zullen voordoen die *ex ante* regulering rechtvaardigen, zonder dit te onderbouwen. Dit is evenwel precies wat in het ontwerpbesluit gebeurt. Het ontwerpbesluit doorstaat, indien ongewijzigd, de toets van art. 3:46 Awb niet.
30. Evenmin is voldaan aan art. 3:2 Awb, dat vergt dat OPTA bij de voorbereiding van een besluit de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen vergaart. De uitgebreide vragenlijsten die OPTA aan marktpartijen heeft verzonden, helen dit gebrek niet. Niet alleen zijn de gegevens die OPTA heeft verzameld – en die betrekking hebben op 2003 of eerder - snel verouderd gelet op de huidige marktdynamiek, in het ontwerpbesluit is bovendien niet terug te vinden wat OPTA met deze gegevens heeft gedaan. Hier komt bij dat daar waar OPTA meent dat Essent prikkels heeft tot, kort gesteld, marktverstoring gedrag, eenvoudig onderzoek naar de relevante omstandigheden (zoals hierna door Essent uiteengezet) had geleerd dat voor de vrees van OPTA geen aanleiding bestaat.

II. Retailmarkt

II.1 dominantieanalyse en potentiële mededingingsproblemen

31. OPTA stelt weliswaar dat de criteria aan de hand waarvan zij de dominantieanalyse uitvoert niet als een “eenvoudige checklist” kunnen worden beschouwd (randnr. 80), maar de oppervlakkige analyse van de relevantie van deze factoren voor Essent doet anders vermoeden:

¹³ Vgl. AB RvS 19 januari 2005, AB 2005, 88.

¹⁴ Vgl. President Rb. Rotterdam 23 december 1999, AB 2000, 30

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 9

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

- De opmerking over niet eenvoudig te dupliceren infrastructuur (randnr. 263) miskent het door OPTA zelf benadrukte belang van concurrentie *tussen* infrastructuren, welke reeds thans, anders dan OPTA stelt, op gang is gekomen;
- De opmerking over de toegang tot kapitaalmarkten (randnr. 265) is niet goed begrijpelijk, niet alleen gezien de evenzeer kapitaalkrachtige posities van, bijvoorbeeld, KPN en Versatel, maar ook gezien het mededingingsrechtelijk uitgangspunt dat kapitaalkosten bij een goed functionerende kapitaalmarkt geen toetredingsdrempel vormen (hetgeen door de aanzienlijke investeringen in alternatieve infrastructuur wordt bevestigd);
- Essent is niet de enige partij die zich diversifieert (randnr. 266); Triple Play is niet voor niets een dienst waarin vrijwel alle partijen in de elektronische communicatiesector investeren. Essent wijst opnieuw op KPN als prominent voorbeeld, waar bij komt dat KPN in tegenstelling tot kabelexploitanten landelijk actief is;
- OPTA laat na toe te lichten waaruit de schaalvoordelen van Essent zouden bestaan (randnr. 267), wat in het bijzonder opmerkelijk is nu de hoge vaste kosten van Essent primair door het netwerk worden veroorzaakt, een last die toetreders nu juist niet hebben. Zoals hieronder wordt uiteengezet, ondervindt Essent eerder schaalnadelen van haar hoge vaste kosten;
- Ook ten aanzien van de beweerde breedtevoordelen (randnr. 268) blijft iedere onderbouwing achterwege. Zonder nadere toelichting is niet goed begrijpelijk hoe en waarom OPTA kan concluderen dat deze "breedtevoordelen" haar dominantie versterken.

32. Essent gaat op een aantal genoemde factoren die haar dominantie zouden versterken en mededingingsproblemen zouden veroorzaken, nader in.

Uitsluiting Canal+?

33. OPTA stelt¹⁵ dat zij het waarschijnlijk acht dat, mede gezien de (vele) geschillen die in het verleden bij het college aanhangig zijn gemaakt, de grote kabelexploitanten, die zelf ook pluspakketten aanbieden, als ze toegang zouden hebben geboden daarvoor dermate hoge doorgifte tarieven zouden hebben gevraagd dat Canal+ niet duurzaam actief op deze markt zou zijn geweest.

¹⁵ zie randnummer 260 op pagina 65 van het ontwerpbesluit

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 10

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

34. Deze vooronderstelling van OPTA is onjuist en in strijd met de realiteit van de afgelopen jaren en is daarom voor Essent aanleiding tot de volgende opmerkingen:
- OPTA miskent op dit punt de feiten. Immers sinds begin jaren '90 van de vorige eeuw heeft Canal+, en haar rechtsvoorganger Filmnet, al toegang tot het kabelnetwerk van Essent. Daarbij exploiteert Canal+ vanaf het begin een eigen voorwaardelijk toegangssysteem op de kabel.
 - OPTA neemt zonder nadere motivering als uitgangspunt dat kabelexploitanten zoals Essent er belang bij hebben om concurrenten te weren en te dwarsbomen. Daarmee gaat OPTA eraan voorbij dat het beleid van Essent er primair op gericht is om haar infrastructuur voor de eindgebruiker zo aantrekkelijk en concurrerend mogelijk te maken.
35. De infrastructuur kan aantrekkelijk gemaakt worden door eigen diensten aan te bieden, maar ook door het aan eindgebruikers aanbieden van diensten met toegevoegde waarde van derden, zoals Canal+.
36. Zoals hierboven reeds opgemerkt vindt Essent het belangrijk dat de eindgebruiker diensten kan afnemen van een programma-aanbieder zoals Canal+. Daarom is Essent destijds met Canal+ overeengekomen om de doorgiftevergoeding niet te baseren op de uitgangspunten in de Richtsnoeren maar meer rekening te houden met de commerciële belangen van beide partijen. Deze overeenkomst is vervolgens verlengd en in stand gebleven tot mei 2005.
37. Gelet op het bovenstaande wijst Essent OPTA met nadruk erop dat derhalve ook in de afgelopen jaren, toen Essent zelf reeds pluspakketten exploiteerde waarin zich onder anderen het met Canal+ concurrerende Cinenova in het pakket van Essent was opgenomen, Essent zodanige afspraken met Canal+ heeft gemaakt dat commerciële exploitatie van de Canal+ diensten via het kabelnetwerk voor Canal+ mogelijk zijn gebleven. Uit het voorgaande blijkt zonder meer dat in tegenstelling tot hetgeen OPTA hierover opmerkt, Essent geen prikkel heeft, noch ooit heeft gehad om een met haar concurrerende partij als Canal+ van kabelnetwerk te weren.
38. Essent was dus in de gelegenheid om door het, conform de Richtsnoeren van OPTA, in rekening te brengen van een hogere doorgiftevergoeding Canal+ van de kabel te "verdrijven" en daarmee ruimte te scheppen voor het door haar zelf aangeboden concurrerende Cinenova. Zoals gesteld, Essent heeft deze mogelijkheid nimmer willen aangrijpen gelet op haar beleid zoals hiervoor omschreven.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 11

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

39. Ten slotte wijst Essent naar aanleiding van dit punt er nog op dat OPTA opmerkt dat "(...) *het de vraag is of Canal+ zich, in een situatie zonder regelgeving, duurzaam op deze markt had kunnen begeven* (...)"¹⁶. Essent stelt vast dat OPTA daarmee voorbij gaat aan het feit dat Canal+ en haar rechtsvoorganger Filmnet zich reeds duurzaam op de markt hadden begeven geruime tijd voordat de regelgeving, waarnaar OPTA refereert, bestond.
40. Overigens wijst Essent OPTA op het feit dat Canal+ haar bedrijfsmodel heeft verlaten. Daarnaast heeft Cinenova geen gebruik gemaakt van haar, bij Essent contractueel bedongen, recht om na afloop van de vigerende overeenkomst, via het kabelnetwerk van Essent zelf rechtstreeks aan de eindgebruikers haar diensten te gaan aanbieden. Essent is dan ook van mening dat OPTA verplichtingen oplegt ter voorkoming van problemen waar ze de facto niet zijn omdat de vraag zoals door OPTA beschreven zich niet voordoet.

Kopersmacht eindgebruikers

41. Volgens OPTA is er op de Retailmarkt geen sprake van kopersmacht van eindgebruikers op de prijsstelling of de pakketten. Essent merkt t.a.v. de kopersmacht van de eindgebruikers op de pakquetsamenstelling het volgende op. Naar de mening van Essent onderschat OPTA met haar bovengenoemde conclusie de directe en indirecte invloed van eindgebruikers op de pakketten. Essent wijst er in dat verband op dat het in de praktijk van de afgelopen jaren meerdere malen is voorgekomen dat de programmaraad adviseerde om bepaalde bij de eindgebruiker populaire programma's, waaronder die van MTV, Fox, The Box, CNN enzovoorts, niet meer in het pakket op te nemen.
42. Dat heeft in alle gevallen geleid tot zeer veel commotie (en acties) onder de abonnees. Essent heeft bij de besluitvorming over de desbetreffende adviezen van de programmaraad de mening van haar abonnees zwaarder doen wegen, en in goed overleg met de programmaraad deze adviezen niet overgenomen. In die zin is er derhalve zeer zeker sprake van daadwerkelijke invloed van de eindgebruikers en de facto van een reële kopersmacht.
43. Daarnaast is ook de indirecte invloed van de eindgebruiker, via de programmaraad, op het programmapakket meer dan voldoende gewaarborgd. Essent doelt daarbij op de directe en indirecte effecten van de omvang van de adviescompetentie van de programmaraad¹⁷.

¹⁶ Zie opmerking van OPTA in randnummer 134 van het ontwerpbesluit

¹⁷ De wetgever heeft met het verlenen van een wettelijke adviserende status aan de programmaraad onder meer beoogd de invloed van zowel de eindgebruikers als programma-aanbieders op de samenstelling van het programmapakket te waarborgen. De facto is hiermee kopersmacht wettelijk gewaarborgd.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 12

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

44. Essent wijst erop dat de eerste 15 televisie en 25 radiokanalen worden ingevuld door de Must Carry verplichting van de Mediawet en de wettelijke plicht om het advies van de programmaraad voor het basispakket op te volgen. Voor het radiopakket, dat meestal niet meer dan 25-30 kanalen omvat, is daardoor niet of nauwelijks meer ruimte aanwezig voor Essent om hier een eigen invulling te geven.
45. Voor het televisiepakket geldt dat de eerste 15 kanalen worden gevuld door de Must Carry verplichting en de wettelijke plicht het advies van de programmaraad op te volgen. Essent wijst OPTA erop dat in de praktijk het effect, en daarmee ook de invloed op de invulling van het aantal kanalen, van het programmaraadsadvies de 15 kanalen ruimschoots overstijgt. Dit is een gevolg van het feit dat de resterende 15 kanalen voor een deel, te weten 5 kanalen, reeds is ingevuld. Namelijk door Canal+ 2 kanalen, een Homeshoppingkanaal (een programma-aanbieder die a la Canal+ eigen capaciteit heeft gehuurd), een kanaal voor de videorecorder, en het informatiekanaal van Essent.
46. Over de resterende 10 kanalen heeft Essent geen vrije bevoegdheid immers Essent moet deze kanalen gebruiken voor het opnemen van de programma's van onder meer HMG, SBS, nieuws, sport muziek en overige special interest kanalen die geen plaats kunnen krijgen in het basispakket, en waarvan het niet doorgeven voor de eindgebruiker onacceptabel zou zijn.
47. Essent onderkent namelijk het belang van de doorgifte van deze programma's omdat zij jaarlijks zeer uitgebreide marktonderzoeken houdt waarbij ook de waardering van de eindgebruiker bij bepaalde programma's wordt gevraagd.
48. Dit heeft tot gevolg dat Essent ook in het analoge standaardpakket niet of nauwelijks ruimte heeft om een eigen invulling aan het standaardpakket te geven¹⁸. Essent is graag bereid het voorgaande zonedig nader te adstrueren aan de hand van een voorbeeld van het pakket in Friesland.
49. Het lijkt erop dat OPTA in haar conclusie aangaande kopersmacht op de pakketten er vanuit gaat dat Essent voorbij kan gaan aan de belangen en wensen van de eindgebruikers. Essent is van mening dat, zoals zij hierboven reeds voldoende heeft gemotiveerd, OPTA een onjuist beeld heeft van de (machts)verhouding tussen de eindgebruikers en de kabelexploitant inzake de invloed op de samenstelling van het analoge radio- en televisiepakket.

¹⁸ Dit staat los van het gegeven dat Essent voor haar verzorgingsgebied op eigen initiatief de competentie van de programmaraad heeft uitgebreid tot het verstrekken van een (niet bindend) advies over de invulling van het analoge standaardpakket.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 13

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

50. Ten aanzien van de kopersmacht op de prijsstelling gaat OPTA volledig voorbij aan de huidige ontwikkelingen op het gebied van de opkomst van concurrerende infrastructuren en de disciplinerende werking die uit gaat van het overstappen van slechts een relatief gering deel van de eindgebruikers naar dergelijke concurrerende infrastructuren. Hierover merkt Essent het volgende op.
51. De kostenstructuur van Essent is gebaseerd op een hoge vaste kostencomponent en een kleine variabele kostencomponent. Dit betekent dat het wegvallen van een relatief klein deel van de eindgebruikers niet eenvoudig gecompenseerd kan worden met een daling van de kosten, immers de hoge vaste kosten zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar. Vervolgens zou Essent deze vaste kosten ook nog eens moeten omslaan over een geringer aantal eindgebruikers. Dat zou moeten leiden tot nog verdere tariefstijgingen die de negatieve spiraal, i.c. vertrek van nog meer eindgebruikers en verdere daling van inkomsten, versterken. Essent onderkent dit als een groot risico en kan gelet op het vorenstaande niet, zoals OPTA suggereert, zonder rekening te houden met de markt omstandigheden en eindgebruikers haar tarieven naar eigen inzicht blijven verhogen.

Relevantie prijsstijgingen

52. OPTA lijkt de prijsstijgingen in het verleden te verklaren uit monopolistisch, mededingingsbeperkend gedrag van Essent, ongeacht of deze stijgingen hebben geleid tot excessieve tarieven. Dit wordt bevestigd waar OPTA deze tariefstijgingen als zodanig als een mededingingsprobleem aanmerkt, die “zelfs” een excessief niveau zouden kunnen bereiken (randnr. 467), maar kennelijk in de visie van OPTA ook daaronder al problematisch zijn.
53. OPTA houdt geen rekening met de wijzigingen die zich hebben voorgedaan in de stijging van kosten. Essent doelt daarbij onder meer op de kosten voor doorgifte van programma's en auteursrechten. Daarnaast eist de eindgebruiker een hoger niveau van dienstverlening, wat ook heeft geleid tot kostenstijgingen die het CPI niveau overstijgen. Essent heeft voorts geïnvesteerd in de verbetering van de signaalkwaliteit en stabiliteit van het netwerk.
54. In dit verband merkt Essent voorts op dat OPTA op dit punt haar bevoegdheid te buiten gaat. Als OPTA het heeft over mogelijk excessieve tarieven of onverklaarbare tariefstijgingen op het totale pakket, dan heeft OPTA het over het tarief voor zowel de transmissie- als de content component. De bevoegdheid van OPTA strekt zich echter niet verder uit dan de kosten voor de transmissiecomponent. Dat betekent onder meer ook dat OPTA de door OPTA voorgenomen op te leggen verplichtingen geen betrekking kan hebben op het volledige abonnementstarief van euro 14,95 doch slechts op het tarief dat bedoeld is voor de transmissiecomponent. Zonder de transmissiecomponent afzonderlijk in ogenschouw te

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 14

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

nemen – hetgeen OPTA nalaat – is het niet mogelijk te concluderen dat retailverplichtingen noodzakelijk zouden zijn omdat “excessieve” tarieven dreigen.

Potentiële concurrentie

55. OPTA gaat er vanuit dat tijdens de looptijd van haar besluit (2006-2009) niet of nauwelijks sprake zal zijn van potentiële concurrentie. Ook hier baseert OPTA zich op informatie uit de periode tot en met 2004. Met de ontwikkelingen in het jaar 2005, die juist wijzen op een snelle kanteling in de markt, wenst OPTA blijkbaar geen rekening te houden, althans bagatelliseert deze ten onrechte. Daarnaast houdt OPTA in het geheel geen rekening met het feit dat alle nieuwe aanbieders een landelijke dekking kunnen realiseren. Voor Essent betekent dit dat zij vanuit haar positie als regionale operator moet gaan concurreren met nieuwe aanbieders die programma-aanbieders een landelijke dekking kunnen bieden en daarmee een betere uitgangspositie hebben. De volgende ontwikkelingen zijn naar de mening van Essent relevant en zullen in de periode welke begint in 2005 tot een substantiële wijziging van de marktverhoudingen leiden.
56. KPN heeft de beschikking over twee gescheiden infrastructuren met een landelijke dekking¹⁹. KPN is nu al actief op de omroepmarkt via Digitenne . Van belang is voorts de recente beleidswijziging van KPN in die zin dat KPN versneld aanzienlijke investeringen zal doen in de upgradering van haar netwerk tot ADSL2+ en volgende generaties xDSL. Essent wijst OPTA erop dat KPN heeft aangekondigd al in de loop van 2005 radio- en televisiepakketten via haar eigen xDSL infrastructuur zal kunnen aanbieden.
57. Versatel investeert niet alleen fors in de voetbalrechten voor een periode van 3 jaar, maar daarnaast ook fors in het aanpassen van haar netwerk. In het persbericht van Versatel²⁰, waarin zij de financiële resultaten over 2004 bekend maakt, meldt Versatel bij de financiële verwachtingen voor 2005 bij het hoofdstuk “Triple Play” dat zij 2005 ziet als een overgangsjaar voor de lancering van haar Triple Play diensten. Voor de uitrol van haar Nederlandse Triple Play diensten heeft Versatel een investeringsbudget van 170 miljoen euro beschikbaar. Zij

¹⁹ Voor het digitale ethernetwerk waarover KPN haar omroepproduct KPN-tv aanbiedt zal dit waarschijnlijk vanaf 2006-2007 gelden.

²⁰ Persbericht van Versatel van 2 maart 2005

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 15

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

denkt daarbij aan een investering van 500,- euro per klant. Volgens het bouwsteenmodel introduceert Versatel vervolgens haar verschillende diensten.

58. De investeringsmaatschappijen NeSBIC CTE Fund en Egeria²¹ hebben beiden in Scarlet geïnvesteerd. Scarlet is als zelfstandige onderneming een full service provider met een televisiedienstenaanbod dat is gebaseerd op een samenwerkingsverband met Digitenne. Scarlet biedt in een deel van Nederland reeds een digitaal televisiepakket tegen een zeer concurrerend tarief van 7,45 euro. Daarnaast stelt Scarlet de digitale ontvanger gratis ter beschikking. In de loop van 2006 zal Scarlet haar digitale televisiepakket naar verwachting op landelijke schaal kunnen aanbieden.
59. Ten slotte wijst Essent nog op de lokale glasvezelinitiatieven in bijvoorbeeld Enschede, maar ook op de activiteiten van een bedrijf als Fiberworld in Groningen.
60. Essent is van mening dat de hiervoor genoemde initiatieven ieder afzonderlijk tijdens de looptijd van het besluit tot een sterke concurrentiedruk zullen leiden. Essent zal iedere concurrentiedruk serieus moeten nemen gelet op het hiervoor al genoemde hoge niveau van vaste kosten. Essent stelt vast dat zij zich met dit standpunt met de NMa in goed gezelschap bevindt²². Essent is dan ook van mening dat OPTA in het ontwerp-besluit bij de concurrentie analyse een beeld schetst dat geen rekening houdt met deze ontwikkelingen en daarmee ook niet realistisch is.
61. In dat verband overweegt OPTA onder meer “(...) dat de omroepsignalen via IP over (bijvoorbeeld) xDSL netten op termijn (waarschijnlijk) als concurrerend voor de kabel te beschouwen echter gedurende de looptijd van het onderhavige besluit verwacht het college niet dat zich in voldoende mate een (minimaal) vergelijkbaar programma-aanbod als dat via de kabel (qua inhoud en prijsstelling) heeft ontwikkeld²³. OPTA motiveert deze stelling als volgt: “(...) de overstapdrempels, de onzekerheid met de nieuwe te gebruiken technologie en de complexiteit van de onderhandelingen met de programma-aanbieders (die hun advertentiemodellen hier op aan zullen moeten passen, en mogelijk soms niet zonder meer mee willen werken, kunnen de propositie compliceren. Mogelijk vragen programma-aanbieders een (hoge) prijs voor hun content en wordt hiermee een duurzame concurrerende propositie op de retailmarkt gecompliceerd. (...)”²⁴

²¹ Egeria houdt bijvoorbeeld bij haar investeringsselectie rekening met een aantal criteria. Een belangrijk criterium voor Egeria is de vraag of de betreffende onderneming de mogelijkheid heeft om een leidende positie op de markt op te bouwen. Met haar investering zoek ook een investeringsmaatschappij als Egeria derhalve duidelijk kansen voor de triple play en televisiestrategie van Scarlet.

²² Zie hiervoor het gestelde op pagina 3 in de brief van de NMA van 04 mei 2005, kenmerk 3970/45.b312

²³ Zie randnummer 271 op pagina 67 van het ontwerpbesluit

²⁴ Zie ook randnummer 271 op pagina 67 en 68 van het ontwerpbesluit

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 16

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

62. Blijkbaar verwacht OPTA dat gedurende de looptijd van het besluit, i.c. tot 2009(!), TV over IP niet zodanig tot ontwikkeling komt dat dit leidt tot de gewenste concurrentiedruk. Dat zou betekenen dat in de visie van OPTA TV over IP nog ten minste tot 2009 een sluimerend bestaan zou leiden. De bovenstaande conclusie van OPTA en de daaraan gerelateerde motivering miskent de huidige ontwikkelingen. Deze visie van OPTA staat haaks op de feiten en is ook in strijd met de verwachtingen van de nieuwe partijen zoals KPN en Versatel die op dit moment enorme bedragen investeren in de infrastructuur en (betaal)televisiediensten.
63. Ook is de motivering van OPTA op dit punt onjuist. Overstapdrempels worden door de nieuwe partijen, zo is de afgelopen tijd wel gebleken, door enorme marketing inspanningen in belangrijke mate weggenomen. Immers de eindgebruiker krijgt van de nieuwe aanbieders veelal gratis de noodzakelijke decoderapparatuur aangeboden en geïnstalleerd. Daarnaast wordt royaal geïnvesteerd in reclamezendtijd om de gewenste "awareness" bij de eindgebruiker te bereiken. In tegenstelling tot wat OPTA verwacht zal naar de mening van Essent het technologievraagstuk, wat OPTA daar dan ook onder mag verstaan, ruim voor 2009 opgelost zijn.
64. OPTA refereert in haar motivering ook aan de naar wat zij noemt complexe onderhandelingen met programma-aanbieders die hun advertentiemodellen moeten aanpassen en de mogelijk hoge prijzen die voor de geboden content kan worden gevraagd. Hier verslikt OPTA zich in de verschillende rollen die een programma-aanbieder kan aannemen. In het algemeen is het zo dat een bepaalde categorie programma-aanbieders een businessmodel heeft dat is gebaseerd op advertentie-inkomsten. Zij hebben veel belang bij een brede verspreiding van zijn programma's. Deze categorie wil primair de eindgebruikers via elke mogelijke infrastructuur kunnen bereiken. Essent ziet niet in waarom deze categorie programma-aanbieders zijn advertentiemodel moet aanpassen indien hij naast de doorgifte via de kabel, satelliet en Digitenne, ook via IP-TV doorgegeven kan worden. Ook is het Essent niet duidelijk geworden aan welke complicerende factoren OPTA denkt bij de onderhandelingen met programma-aanbieders²⁵. Onderhandelingen met programma-aanbieders zijn in het algemeen gecompliceerd²⁶ doch dat geldt nog meer voor een kabelexploitant die met een programma-aanbieder moet onderhandelen.

²⁵ Digitenne en KPN voor KPN tv heeft met alle programma-aanbieders doorgifte overeenkomsten kunnen sluiten. Blijkbaar zijn er zelfs voor "onervaren" nieuwkomers op dit gebied, geen onoverkomelijke problemen om dergelijke overeenkomsten te sluiten.

²⁶ Denk aan de machtsverhouding bij de onderhandelingen tussen partijen met zeer gewaardeerde en populaire content zoals HMG, SBS, MTV/TMF, Discovery en de publieke omroepen en kabelbedrijven en het steeds verder complicerende vraagstuk rondom auteursrechten en vrijwaringen.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 17

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

65. Vanwege de mediawettelijke verplichtingen zoals de Must Carry verplichting en de verplichte opvolging van de programmaraadsadviezen worden met name de kabelexploitanten, bij de onderhandelingen voor doorgifte via de kabel, geconfronteerd met een extra complicerende dimensie in vergelijking met de onderhandelingen over doorgifte via IP-Tv, Digitenne of Satelliet waar deze verplichtingen niet gelden.
66. Mogelijk is inderdaad niet uit te sluiten dat programma-aanbieders een (hoge) prijs vragen voor de content. Maar dat geldt niet alleen voor de nieuwe partijen die via bijvoorbeeld IP-Tv hun televisiediensten willen aanbieden, doch evenzeer voor de kabelexploitanten zoals Essent. Essent is de afgelopen jaren al geconfronteerd met teruglopende betalingen voor doorgifte. Dat betekent voor de programma-aanbieders dat zij niet hun advertentiemodellen hoeven aan te passen, maar juist dat een door hun lang gekoesterde wens om een extra geldstroom, naast de advertentie-inkomsten, te genereren gerealiseerd kan worden.

Geen excessieve tarieven

67. Bij de dominantie analyse van de Retailmarkt concludeert OPTA samengevat het volgende “(...) dat Essent prikkels ervaart om middels het hanteren van excessieve tarieven andere diensten goedkoper in de markt te kunnen aanbieden(...)”²⁷. OPTA motiveert deze conclusie onder meer door te stellen dat Essent in het verleden meermalen de tarieven heeft verhoogd tot het uniforme tarief van euro 14,95 en vergelijkt het tarief dan met kleinere kabelbedrijven waarbij zij vaststelt dat deze in het algemeen lagere tarieven hanteren terwijl het verschil naar de mening van OPTA niet kan worden verklaard door de onderliggende kostenstructuren voor de aansluiting en het analoge pakket. Voorts stelt OPTA dat Essent vanwege de beperkte prijsdruk vanuit andere infrastructuren de tarieven nog verder zou kunnen laten stijgen. OPTA constateert dat Essent zowel in staat is als de prikkel heeft om deze gedraging te vertonen.
68. Essent is van mening dat de conclusie van OPTA in de eerste plaats voorbij gaat aan de huidige ontwikkelingen waarbij door verschillende partijen radio- en televisiediensten, al dan niet in een bundel, tegen zeer lage prijzen wordt aangeboden²⁸. Voorzover OPTA de disciplinerende werking van de prijsdruk van deze nieuwe concurrenten nog niet kan vaststellen had zij in haar analyse vanuit het heden naar de komende periode tot 2009 moeten

²⁷ Zie hiervoor het gestelde in de randnummers 303 en 304 op pagina 73 van het ontwerpbesluit

²⁸ Zie hiervoor de aanbieding van KPN met KPN digitale-tv voor euro 7,95 in combinatie met telefonie en internet en het aanbod van Versatel waarbij een 20Mb internet abonnement wordt gecombineerd met haar voetbal programma-aanbod tegen een bijzonder concurrerend tarief van euro 39,95.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 18

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

extrapoleren. Daarnaast gaat OPTA ten onrechte voorbij aan de disciplinerende werking die uitgaat van het vertrek van een relatief gering aantal eindgebruikers zoals hierboven al eerder door Essent opgemerkt.

69. Voorts kan OPTA het verschil in tarief tussen de kleine en grotere kabelbedrijven niet verklaren. Dit verschil is echter eenvoudig te verklaren onder meer door de volgende oorzaken:

- Kleine kabelbedrijven exploiteren in het algemeen een netwerk in een beperkt en stedelijk gebied. Dat betekent relatief veel aansluitingen van eindgebruikers in verhouding tot het aantal meters aangelegde kabelinfrastructuur. Deze verhouding ligt bij Essent minder gunstig. Essent heeft bijvoorbeeld niet alleen aansluitingen in stedelijke gebieden, maar haar verzorgingsgebied omvat ook een groot "buitengebied" met relatief weinig aansluitingen van eindgebruikers per aangelegde meters infrastructuur. Daarnaast hebben grote kabelbedrijven als Essent geïnvesteerd in een Overlay Backbone infrastructuur die bijvoorbeeld de kleinere lokale netwerken van Maastricht tot Delfzijl en Enschede tot Harlingen onderling met elkaar verbinden.
- De organisatie- en bestuursstructuur van kleine kabelbedrijven leidt tot aanzienlijk lagere kosten. In veel gevallen wordt het kabelnetwerk "low budget" geëxploiteerd door een bestuur dat hoofdzakelijk bestaat uit vrijwilligers.
- De innovatieve kracht van de kleine kabelbedrijven is verwaarloosbaar. De kosten voor innovaties die bijdragen aan kwalitatieve verbeteringen in de infrastructuur en de ontwikkeling van nieuwe diensten wordt hoofdzakelijk gedragen door de grote bedrijven. In een situatie waarin Nederland nog steeds zou zijn opgedeeld in enkele duizenden kleine (goedkope) kabelbedrijfjes, zou anno 2005 concurrentie op het gebied van telefonie en internet niet mogelijk zijn geweest, evenmin als de ontwikkeling, implementatie en standaardisering van digitale radio en televisie.

Geen uitsluiting

70. OPTA overweegt dat indien er geen wettelijke verplichting tot het verlenen van toegang zou zijn geweest en het college niet had getreden in geschillen er programma-aanbieders van de markt uitgesloten zouden zijn geweest. OPTA acht dat direct nadelig voor de eindgebruikers die daarmee een vermindering van de keuzemogelijkheden ervaren. Vervolgens concludeert OPTA dat Essent zowel in staat is en dat ze de prikkel heeft om deze gedraging te vertonen²⁹.

²⁹ Zie overweging in randnummer 310 op pagina 74 van het ontwerpbesluit

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 19

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

71. Essent kan OPTA niet volgen in deze redenering. Essent stelt vast dat OPTA zelf concludeert dat de geschillen waarnaar OPTA refereert niet direct betrekking hadden op Essent. Vervolgens stelt OPTA dat "(...) *mogelijk het optreden van OPTA wel een preventieve werking op Essent heeft gehad* (...)." Maar hier laat OPTA vervolgens een onderbouwing van die conclusie achterwege.
72. Zoals hiervoor al uitvoerig door Essent gemotiveerd heeft zij in het verleden een programma-aanbieder, en directe concurrent als Canal+, onder voor deze programma-aanbieder gunstige condities toegang verleend tot haar kabelnetwerk. Daarnaast heeft Essent de afgelopen jaren drie keer een programma-aanbieder met een Tell Sell product op haar verzoek toegang verleend tot dezelfde capaciteit als Canal+. Ten slotte is het aantal programma's de afgelopen jaren in zowel het analoge als digitale pakket gegroeid van 10 a 15 naar in totaal meer dan 90. Dat betekent dat een groot aantal programma-aanbieders een plek op de kabel heeft gekregen. Essent heeft tot op heden elke programma-aanbieder die toegang tot de kabel of het pakket heeft gevraagd deze toegang ook daadwerkelijk verleend.³⁰ Verder zijn er geen programma-aanbieders geweest die toegang hebben gevraagd tot het kabelnetwerk van Essent.
73. Deze feiten staan haaks op de conclusies van OPTA. Daarnaast valt volgens Essent niet in te zien waarom Essent, nu zij dat tot op heden heeft nagelaten, in de toekomst waarin zij nog meer dan nu belang heeft bij veel content en keuze voor de eindgebruikers op haar netwerk wel dergelijke gedragingen zou gaan vertonen. OPTA laat na haar conclusie op dit punt te onderbouwen.

IV. Wholesalemarkten

74. De dominantie analyse en potentiële mededingingsproblemen op de wholesalemarkt van OPTA zijn voor Essent aanleiding tot plaatsen van de volgende bedenkingen. Daarbij staan twee belangrijke uitgangspunten voorop:
- Zoals hiervoor uiteengezet, versluiert de beperkte marktafbakening van OPTA de werkelijke tegenmacht die programma-aanbieders kunnen uitoefenen;

³⁰ In de praktijk is het, vanwege het ontbreken van een actieve benadering door programma-aanbieders zelf, meermalen voorgekomen dat Essent zelf actief programma-aanbieders heeft benaderd voor opname in het digitale pakket. Het beleid is er derhalve op gericht om programma-aanbieders op de kabel te krijgen en niet om ze van de kabel te weren.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 20

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

- Essent behaalt slechts van haar omzet uit bijdragen van programma-aanbieders, en dit reeds uiterst bescheiden percentage loopt snel terug. De economische realiteit brengt met zich dat Essent geen economisch belang heeft bij de doorgiftevergoedingen, maar bij een zo aantrekkelijk mogelijk pakket programma's voor haar abonnees. Dit weerspiegelt zich in het gegeven dat Essent de programma-aanbieders betaalt. De belangen van Essent en programma-aanbieders – die een belang hebben bij kijkcijfers en navenante advertentie inkomsten - lopen derhalve parallel.

IV.1 dominantieanalyse

75. OPTA concludeert dat er op de transmissiemarkt slechts zeer beperkt sprake is van kopersmacht voor programma-aanbieders. Daarbij legt OPTA mede een relatie met het belang en de grootte van het verzorgingsgebied van Essent. Afgezien van het feit dat OPTA ook hier nalaat haar conclusie met feiten te onderbouwen, kan Essent OPTA in deze conclusie niet volgen. Zoals hierboven reeds door Essent opgemerkt heeft de programma-aanbieder die met Essent onderhandelt over toegang tot het programmapakket vanwege de wettelijke rol en positie van de programmaraden een bijzonder sterke positie. Ook programma-aanbieders die niet direct commercieel aantrekkelijke content bieden, maar wel bijdragen aan de pluriformiteit van het programmapakket hebben een plaats gekregen in het analoge basis- of standaardpakket. Bij wijzigingen in de pakketten is een belangrijke rol voor de programmaraad weggelegd. Dat betekent dat bij het bepalen van de kopersmacht voor programma-aanbieders die toegang willen tot het analoge standaardpakket de rol van Essent ondergeschikt is. Daar komt bij dat zodra een programma-aanbieder een plek op de kabel heeft gekregen zijn kopersmacht nog verder toeneemt immers in de praktijk blijkt het heel lastig te zijn om een programma-aanbieder uit het pakket te halen omdat dat meestal leidt tot veel commotie bij de klanten.
76. Ook kan Essent OPTA niet volgen in de conclusie dat de kopersmacht afwezig is indien een programma-aanbieder de infrastructuur van Essent wil gebruiken om eigenhandig een product aan te bieden en nog geen klantenbestand heeft opgebouwd. Essent is van mening dat de conclusie van OPTA op dit punt ongenueanceerd en ongemotiveerd tot stand is gekomen. Essent verwijst daarbij onder meer naar een partij als Versatel welke beschikt over exclusieve aantrekkelijke content die een duidelijke toegevoegde waarde op de kabel heeft. Daarmee heeft Versatel in de onderhandelingen met kabelexploitanten een duidelijke machtspositie en is de kopersmacht voor een programma-aanbieder niet op voorhand afwezig. Datzelfde zal gelden voor Talpa. Talpa beschikt als programma-aanbieder over commercieel aantrekkelijke content.

IV.3 mededingingsproblemen

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 21

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

77. Bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van potentiële mededingingsproblemen komt OPTA tot een aantal conclusies welke in een aantal gevallen reeds gemotiveerd door Essent zijn weerlegd. Desondanks zal Essent waar nodig toch kort haar bedenkingen geven tegen de door OPTA op dit punt geformuleerde conclusies.
78. OPTA concludeert dat Essent in staat is om partijen toegang te weigeren en daarnaast de prikkel heeft dat te doen. Essent kan deze conclusie en de daarop gebaseerde onderbouwing niet volgen.
79. Volgens OPTA is met name de rol van Essent als aanbieder van een digitaal pluspakket aan een prikkel onderhevig om alternatieve aanbieders van dergelijke digitale programma's de toegang tot zijn infrastructuur te weigeren. OPTA miskent met deze conclusie de feiten. Zoals hierboven eerder weergegeven hebben alle programma-aanbieders die tot op heden toegang tot het kabelnetwerk casu quo het analoge of digitale pakket hebben gevraagd deze toegang gekregen. Zodra nieuwe programma-aanbieders zich melden, zal Essent ook met deze partijen onderhandelingen starten. Gegeven deze feiten en de toegangshistorie van Essent valt niet in te zien op grond waarvan OPTA nu tot de conclusie meent te kunnen komen dat Essent aan de prikkel onderhevig is om alternatieve pakketaanbieders de toegang te weigeren.
80. OPTA verwijst in dit verband ook nog naar het grote aantal geschillen dat in de periode 1998 – 2005 bij haar aanhangig is gemaakt. Essent vraagt zich af waarom OPTA hier niet duidelijk aangeeft om hoeveel geschillen het in deze periode gaat en hoeveel programma-aanbieders bij die geschillen betrokken waren. Essent kan zich namelijk niet aan de indruk onttrekken dat OPTA hierbij doelt op een groot aantal geschillen die allen door dezelfde programma-aanbieder, in casu Canal+, aanhangig zijn gemaakt.
81. OPTA stelt dat deze geschillen speelden ondanks dat zij in haar richtsnoeren had aangegeven dat het artikel 8.7 Tw (oud) uit zou leggen in de termen van een verplichting voor aanbieders van omroepnetwerken om in te gaan op redelijke verzoeken om toegang van programma-aanbieders. Deze motivering van OPTA treft geen doel. Immers, OPTA maakt niet duidelijk of in alle geschillen OPTA tot de conclusie is gekomen dat er sprake was van een redelijk verzoek om toegang en dat de kabelexploitant in het betreffende geval ten onrechte het redelijke verzoek om toegang had geweigerd.
82. OPTA concludeert dat Essent in staat is te discrimineren en daarnaast dat zij de prikkel heeft dit te doen. OPTA verwijst daarbij naar de geschilhistorie van, in grootte vergelijkbare kabelexploitanten, en stelt vervolgens vast dat Essent zelf niet bij dergelijke procedures was betrokken. Essent ontgaat volledig de logica die achter deze redenering schuil gaat. Daarnaast gaat OPTA hier voorbij aan hetgeen zij heeft gesteld in randnr. 80, namelijk dat de

Datum 17 juni 2005

Bladnummer 22

Geadresseerde Het college van OPTA

Onze ref

marktanalyse rekening moet houden met de specifieke feiten van het individuele geval. Nu het hier gaat om een analyse van de potentiële mededingingsproblemen die zich in het verzorgingsgebied van Essent kunnen voordoen, kan OPTA de geschilhistorie van andere kabelbedrijven niet mede toerekenen aan Essent. Gelet op het feit dat OPTA haar conclusie op dit punt niet goed onderbouwt, en vanwege het ontbreken van een geschilhistorie op dit punt bij Essent kan OPTA in redelijkheid deze conclusie niet onverkort in stand laten.

83. OPTA concludeert dat Essent "(...) *in staat is en de prikkel heeft om verdragingsacties toe te passen (...)*". OPTA baseert deze conclusie op het gegeven dat Essent, nadat een programma-aanbieder toegang heeft gekregen verdragingsacties kan hanteren of relevante informatie tijdelijk kan achter houden. Essent ziet niet in waarom OPTA hier een brug legt tussen "iets kunnen" en "de prikkel" hebben, alsmede wat deze "prikkel" dan wel in houdt. Ook begrijpt Essent niet op welke verdragingsacties OPTA doelt, en welke relevante informatie door Essent achtergehouden kan worden nadat een programma-aanbieder uiteindelijk toegang heeft gekregen. Immers, de programma-aanbieder is dan al in de gelegenheid om zijn eindgebruiker te bedienen en elke inbreuk daarop door Essent zou voor Essent zowel juridisch als publicitair zeer nadelig kunnen uitpakken. OPTA laat hier ten onrechte na om in haar conclusie goed te motiveren welk belang van Essent in dit geval gediend zou worden door toch "verdragingsacties" toe te passen.
84. OPTA concludeert dat Essent dankzij haar dominante positie in staat is en de prikkel heeft om hoge doorgifte vergoedingen te vragen aan om toegang verzoekende partijen en deze vervolgens op een zelf te bepalen en mogelijk buitensporig hoog peil kan vaststellen en handhaven. Essent zou deze prikkels met name ervaren wanneer een om toegang verzoekende partij een met de eigen dienstverlening van Essent concurrerend aanbod wil doen.
85. Ook hier stelt OPTA wederom dat Essent iets kan om vervolgens zonder feitelijke onderbouwing casu quo motivering tot de conclusie te komen dat Essent deze prikkels ook heeft, en zonder toe te lichten wat deze prikkels inhouden. Essent kan zich dan ook niet vinden in deze ongemotiveerde conclusie van OPTA. In dat verband wijst Essent nogmaals op hetgeen zij ter zake heeft gesteld over het ontbreken van een geschilhistorie op dat punt, de doorgiftevergoeding van Canal+ en de doorgiftevergoedingen van programma-aanbieders die toegang wensen tot het analoge of digitale pakket van Essent. Wellicht ten overvloede wijst Essent OPTA daarbij ook op het doorgiftebeleid van Essent waarin een financieel model is opgenomen op basis waarvan objectief en transparant de vergoeding voor programma-aanbieders wordt vastgesteld. Essent is derhalve niet in staat om onevenredig hoge doorgiftevergoedingen te vragen en op basis van de feiten kan worden vastgesteld dat Essent dergelijke prikkels ook niet als zodanig ervaart.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 23

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

86. OPTA concludeert dat Essent in staat is om kruissubsidie te hanteren en daarnaast dat Essent de prikkel heeft om dat te doen. Deze conclusie en de daarop gebaseerde magere motivering wordt door OPTA zelf weerlegd, waar OPTA stelt dat kruissubsidie alleen mogelijk is indien er sprake is van excessieve tarieven.
87. Niet is vastgesteld dat Essent excessieve tarieven hanteert. Ook heeft Essent hiervoor enige malen gemotiveerd toegelicht waarom zij niet bereid of zelfs in staat is excessieve tarieven te vragen. Naar de mening van Essent maken beide voorgaande elementen in onderlinge samenhang bezien voldoende duidelijk dat de conclusie van OPTA voor Essent haar doel mist.

V. Verplichtingen en bedenkingen

88. Essent stelt vast dat OPTA op basis van de analyse in haar ontwerpbesluit voornemens is de volgende verplichtingen aan Essent op te leggen.
89. Voor de wholesalemarkt gaat het daarbij om
- Een toegangsverplichting;
 - Een non-discriminatieverplichting;
 - Een transparantieverplichting, en
 - Een kostenoriëntatieverplichting.
90. Voor de Retailmarkt is OPTA voornemens Essent een verplichting op te leggen tot
- kostenoriëntatie en
 - transparantie.
91. In het kader van haar bedenkingen merkt Essent op dat het doel van het opleggen van verplichtingen dient te zijn zoveel mogelijk te voorkomen dat zich problemen zullen voordoen die de ontwikkeling van de concurrentie op de betrokken markt in ernstige mate kunnen schaden of er toe kunnen leiden dat de belangen van eindafnemers kunnen worden geschaad. Zoals hiervoor uiteengezet, dient OPTA op grond van de uitgevoerde marktanalyse tot de conclusie te komen dat het aannemelijk is dat dergelijke gedragingen zich in de toekomst zullen voordoen, voordat verplichtingen worden opgelegd om dergelijke gedragingen te voorkomen(...)³¹
92. Essent is van mening dat uit al hetgeen zij hiervoor heeft aangevoerd, voldoende wordt aangetoond dat dergelijke problemen bij Essent feitelijk niet aanwezig zijn. Verder heeft OPTA

³¹ Memorie van toelichting tweede kamer vergaderjaar 2002-2003, 28851 nr. 3 pagina 21

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 24

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

niet aannemelijk gemaakt dat deze problemen en dergelijke gedragingen zich in de toekomst zullen voordoen.

93. Essent is dan ook van mening dat het invoeren van een sectorspecifiek ex ante toegangsregime, zoals OPTA voornemens is in te voeren, disproportioneel is. In dat verband wijst Essent OPTA op het onderzoek van de NMA³². In dit onderzoek geeft de NMA aan dat sectorspecifiek toezicht eerder in beeld komt als verbijzondering van het generieke mededingingstoezicht naar mate de monopoliesituatie meer blijvend is, en het toezicht op de tarieven meer structureel van karakter en daardoor langdurend wordt.
94. Essent is van mening dat op basis van alle ontwikkelingen zoals door haar hiervoor zijn geschetst in de omroepmarkt geen sprake is van een meer blijvende monopoliesituatie. Deze markt in het verzorgingsgebied van Essent leent zich ook om die reden niet voor ex ante regulering.
95. Voorts is Essent van mening dat OPTA in haar ontwerpbesluit onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt waarom in het geval van Essent niet kan worden volstaan met ex post toezicht op basis van de Mededingingswet. Essent wijst hierbij niet alleen op haar gedragshistorie in de retail- en wholesalem Markt zoals hierboven reeds is weergegeven, maar wijst OPTA ook op haar gedragingen in de huidige markt en haar beleid welke er op is gericht haar infrastructuur zo aantrekkelijk mogelijk te maken en niet is gericht op het weren van programma-aanbieders op haar kabelnetwerk zoals OPTA meermalen ten onrechte suggereert. Essent is dan ook van mening dat de verplichtingen die OPTA in dat verband voornemens is op te leggen disproportioneel zijn.
96. Onder meer vanwege het feit dat naar de mening van Essent de marktanalyse van OPTA een toekomstgericht karakter ontbeert, is Essent ervan overtuigd dat indien OPTA haar voornemen tot het opleggen van voornoemde verplichtingen uitvoert, nog binnen de periode waarop het besluit van toepassing is in casu 2006 – 2009, vastgesteld zal moeten worden dat het opleggen van deze verplichtingen onnodig is geweest. Essent wijst OPTA in dit verband op het standpunt van OPTA dat luidt: "(...) dat verplichtingen mee moeten gaan met de tijd en niet na een of twee jaar achterhaald zijn of achteraf onnodig restrictief blijken, waardoor dynamische efficiencies worden ondermijnd"³³. Ook wijst Essent OPTA in dat kader op het standpunt van de ERG inzake de tijdshorizon van de marktanalyse³⁴

³² NMA onderzoek naar marktonderzoek havenbedrijf Rotterdam, 24 mei 2005

³³ Zie OPTA Regulatory Policy Note van april 2004

³⁴ ERG Common Position on the approach to appropriate remedies page 67: However, in forming a view on replicability the NRA must also project beyond the period of the reviews and make an assessment of how the dynamics of the market will play out over a number of review periods.

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 25

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

97. De ex ante toegangsverplichting op de wholesalemarkt, waaronder tevens begrepen het kostentoerekeningssysteem, zal de concurrentie niet bevorderen maar juist belemmeren. Programma-aanbieders die capaciteit op het kabelnetwerk van Essent willen huren, zoals Tell Sell, en tot mei 2005 Canal+, zullen op basis van een dergelijk systeem geconfronteerd worden met hogere tarieven waarbij het de vraag is of voor deze aanbieders commerciële exploitatie nog haalbaar zal zijn.
98. Ten aanzien van de voorgenomen verplichtingen met betrekking tot eindgebruikerstarieven, kostenoriëntatie en transparantie, merkt Essent ten slotte nog het volgende op.
99. Niet duidelijk is welk mededingingsprobleem OPTA met het opleggen van de transparantieverplichting wil oplossen. Voor bundeling is deze verplichting niet relevant immers OPTA stelt zelf vast (zie randnummers 284 -296) dat geen mededingingsbeperkende bundeling door Essent te verwachten is. Essent ziet tegen die achtergrond niet in welke andere mededingingsbeperkende gedraging OPTA in randnummer 489 dan wel voor ogen heeft.
100. Met betrekking tot de voorgenomen verplichting tot kostengeoriënteerde tarieven wijst Essent op de overwegingen van de NMA in haar advies aan OPTA. De NMA wijst daarin op het risico van ondermijning van de infrastructuurconcurrentie bij introductie van kostenoriëntatieverplichtingen en regulering van tarieven op een te laag niveau. Dit belang is benadrukt in de beleidsregels van de Minister van Economische zaken over de door het College van OPTA uit te oefenen taken in de elektronische communicatiesector.³⁵ Artikel 2, lid 2 van deze beleidsregels vergt van OPTA dat zij op basis van een economische analyse de te verwachten effecten van de voorgenomen maatregel op de investeringen in infrastructuur door bestaande of potentiële concurrenten in kaart brengt, met inachtneming van de dynamiek van de elektronische communicatiesector. Deze analyse is ten onrechte achterwege gebleven. OPTA beoogt voorts de introductie van een tijdelijk (totdat goedkeuring is verleend aan een kostentoerekeningsmodel) tariefplafond³⁶, namelijk maximale stijging met het Consumenten Prijs Indexcijfer (CPI). Dit staat evenwel op gespannen voet met de Telecommunicatiewet, welke wet OPTA niet toestaat om zonder deugdelijke analyse tariefplafonds op te leggen. De in randnummer 477 onder i aangekondigde maatregel mist volgens Essent dan ook de noodzakelijke juridische grondslag.

Op grond van de bedenkingen, die Essent in deze brief heeft verwoord, kan OPTA in redelijkheid niet tot de conclusie komen dat het opleggen van verplichtingen aan Essent, zoals door haar verwoord in

³⁵ Staatscourant van 9 juni 2005, nr. 109

³⁶ Zie randnummer 477 onder i van het ontwerpbesluit

Datum 17 juni 2005
Bladnummer 26

Geadresseerde Het college van OPTA
Onze ref

haar ontwerpbesluit, als passend kan worden aangemerkt zoals bedoeld in artikel 6a.2, eerste lid van de Telecommunicatiewet.

Essent verzoekt OPTA derhalve haar voornemen zoals geformuleerd in het ontwerpbesluit te heroverwegen, in die zin dat er voor OPTA geen aanleiding is om Essent verplichtingen op de wholesale- en retailmarkt op te leggen.

Met vriendelijke groet,

Bernard Dijkhuizen
Algemeen Directeur
Essent Kabelcom BV